

Kijk op gelijkwaardigheid en gezondheidsverschillen

Gelijkwaardigheid vóór, mét en ná kanker

VERTREKPUNTEN – WAT WE WETEN

Kanker kan iedereen raken, maar treft mensen ongelijk

Gezondheid is ongelijk verdeeld. Ook bij kanker. Niet alleen in risico's, maar ook in diagnose, behandeling en het leven erna. Wie je bent, waar je woont, wat je verdient en hoe je je weg vindt in de zorg: het maakt verschil én werkt door. Dat zien we terug in uitkomsten, in herstel en in het vertrouwen in de zorg. Deze verschillen zijn geen toeval.

Gezondheidsverschillen zijn geen natuurwet

Ze ontstaan door hoe we samenleven, organiseren en besluiten nemen. Door drempels in toegang, taal, geld, kennis en vertrouwen. Drempels zitten in systemen en soms ook in onszelf. Wie niet in het systeem past, raakt achterop.

Gezondheidsverschillen raken ons allemaal

Jong of oud, man of vrouw, praktisch of theoretisch opgeleid. En mensen in een kwetsbare positie in het bijzonder. Gezondheidsverschillen zijn niet te rechtvaardigen. Dat maakt het een gezamenlijke verantwoordelijkheid om te handelen.

Wat we zien in cijfers

Een kleine greep uit onderzoek en praktijk

- De minst welvarende mensen leven gemiddeld tot 24 jaar korter in goede gezondheid dan de meest welvarende mensen.¹
- Mensen met een lagere sociaaleconomische positie hebben zo'n 10% minder kans om vijf jaar na kanker nog te leven.²
- 1 op de 3 mensen heeft moeite om medische informatie te begrijpen, niet alleen mensen die nieuw zijn in Nederland.³
- Non-binaire mensen worden niet automatisch uitgenodigd voor bevolkingsonderzoek.⁴

STANDPUNTEN – WAAR WE VOOR STAAN

Gezondheidsverschillen accepteren we niet

Hoe gezond je bent, mag niet afhangen van je achtergrond of je leefomgeving. Toch zien we dat dit nog te vaak zo is. Daarom maken we deze verschillen zichtbaar en zetten we als collectief stappen om drempels te verlagen en verschillen te verkleinen.

Gelijkwaardigheid vraagt om ongelijke inzet

De verschillen vragen om iets ongelijks. Als we iedereen hetzelfde blijven behandelen, blijven verschillen bestaan. Wie geen verschil maakt, vergroot het verschil. Wat nodig is, verschilt per persoon.

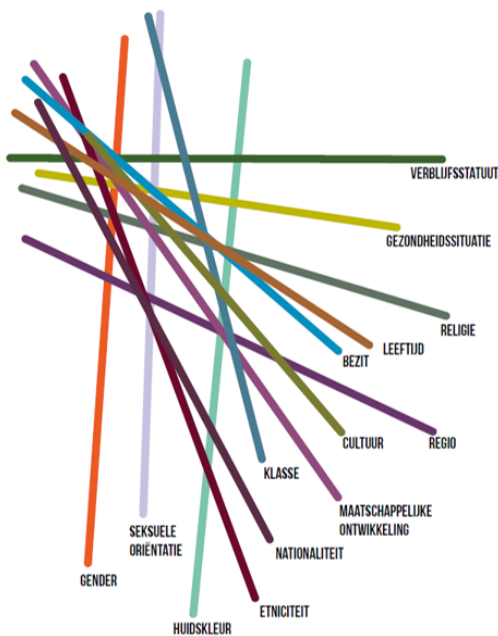
Samen kijken en handelen is nodig

Gezondheidsverschillen ontstaan op verschillende momenten en plekken. Daarom kiezen we er als Collectief voor om samen te werken aan gelijkwaardigheid in het leven voor, met en na kanker. We kijken vanuit meerdere perspectieven en nemen met elkaar verantwoordelijkheid.

UITGANGSPUNTEN – HOE WE SAMEN KIJKEN

14 assen

Ze maken zichtbaar waar verschillen ontstaan, wie buiten beeld raakt en wat dat van ons vraagt. Zo kijken we met een gedeelde basis die richting geeft aan hoe we samen werken, praten en kiezen.

Dit is wat deze manier van kijken ons leert:

Mensen zijn meer dan één kenmerk

Iedereen heeft een eigen identiteit, opgebouwd uit meerdere kenmerken, zoals leeftijd, inkomen, gezondheid of herkomst. Samen bepalen ze hoe iemand leeft, zich ontwikkelt en wordt gezien.

Kenmerken werken op elkaar in

Ze staan niet los van elkaar, maar beïnvloeden en versterken elkaar. En ze zijn voortdurend in beweging.

Versillen ontstaan op kruispunten

Juist waar kenmerken samenkomen, ontstaan verschillen in kansen, toegang en uitkomsten. Dit samenspel noemen we kruispuntdenken of intersectionaliteit. Door die samenhang te herkennen, begrijpen we beter waar ongelijkheid ontstaat en waar ruimte ligt om bij te sturen.

Begrippen

Deze begrippen gebruiken we als gezamenlijke taal. Ze helpen om scherp te blijven in hoe we kijken, spreken en handelen.

Gezondheidsverschillen zijn verschillen tussen groepen mensen qua levensverwachting, aantal gezonde jaren en ervaren gezondheid. Er zijn veel factoren van invloed op deze gezondheidsverschillen. (definitie RIVM)

Realiteit – We beginnen niet allemaal op dezelfde plek in het leven en krijgen niet dezelfde kansen mee. Dat is de realiteit: ongelijk, maar niet onveranderlijk.

Gelijkheid en gelijkwaardigheid – Gelijkheid betekent iedereen hetzelfde behandelen. Maar als niet iedereen dezelfde startpositie heeft, is gelijkheid oneerlijk. Gelijkwaardigheid betekent oog hebben voor verschil en doen wat nodig is om die disbalans te herstellen zodat iedereen kan meedoen, met eerlijke toegang tot kansen, zorg en middelen.

Rechtvaardigheid gaat verder dan gelijkwaardigheid. Het kijkt voorbij het individu naar de vele lagen die gezondheid(verschillen) nog meer beïnvloeden: van sociale netwerken tot woon- en werkomstandigheden, leefomgeving, de inrichting van zorg en beleid op verschillende domeinen. Zodat kansen op gezondheid vanzelfsprekend zijn – vóór, mét en ná kanker.

